

خدا و رسول او؛ مرجع حل اختلاف‌ها

احمد عدالتیان^۱ در ایام ولادت پیامبر اکرم^(ص) (به روایت اهل سنت) و آغاز هفته وحدت، آیه ۵۹ سوره نسا را باهم تلاوت می‌کنیم که خداوند متعال می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَ الرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ النَّوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَ أَحْسَنُ تَأْوِيلًا» ای کسانی که ایمان آورده‌اید، خدا را اطاعت کنید و از رسول و اولی الامر خود اطاعت کنید، پس اگر درباره چیزی نزاع کردید، آن را به حکم خدا و پیامبر ارجاع دهید، اگر به خدا و قیامت ایمان دارید. این [رجوع به قرآن و سنت برای حل اختلاف] بهتر و پایانش، نیکوتر است.» این آیه به وظیفه مردم دربرابر خدا و پیامبر او اشاره می‌کند. در قسمت ابتدای آیه که معروف‌تر است، اطاعت از اولی الامر آمده است، ولی در ادامه تأکید می‌شود که مرجع حل نزاع، خدا و رسول او هستند، یعنی اگر در شناخت اولی الامر و مصداق آن نیز نزاع شد، به خدا و رسول او مراجعه کنید.

نکته مهم اینکه مردم وقتی نظام اسلامی را می‌پذیرند، از رهبران الهی آن نیز در قول و عمل پشتیبانی می‌کنند، البته اطاعت از حاکمی واجب است که مؤمن و از خود مردم باشد و نشانه ایمان واقعی، مراجعه به خدا و رسول^(ص)، هنگام تنازع و بالاگرفتن درگیری‌هاست. بنابراین، دین کامل برای همه اختلاف‌ها، راه حل دارد و اگر همه فرقه‌ها، قرآن و سنت را مرجع بندگان، اختلاف‌ها حل شده، وحدت و یکپارچگی بر جوامع اسلامی حاکم می‌شود و با وجود سه مرجع «خدا»، «پیامبر» و «اولی الامر»، مردم هرگز در بن بست قرار نمی‌گیرند.

صحیفه

برای گرفتن حق، حق را نشکن!

علیرضا وکیل^۲ وقتی به انسان ظلم می‌شود، طبیعی است که عصبانی شود، حتی ممکن است دلش بخواهد همان رفتاری را که با او شده است، با طرف مقابل انجام دهد، مثلاً کسی که تحقیر شده است، دلش بخواهد تحقیر کند، کسی که آبرویش رفته است، حق خود بداند که آبروی دیگری را ببرد و کسی که حشش ضایع شده است، برای جبران دست به هر کاری بزند. مشکل از همین‌جا شروع می‌شود، جایی که انسان برای مبارزه با ظلم، کم‌کم خودش هم از مرز عدالت عبور می‌کند. دعای چهاردهم صحیفه سجاده‌یه از ما می‌خواهد حتی در سخت‌ترین شرایط، مراقب باشیم ظلمی که دیده‌ایم، ما را به انسان دیگری تبدیل نکند. امام سجاد^۳ در دعای چهاردهم صحیفه سجاده‌یه، در همان فراز معروف می‌فرماید: «يَا مَنْ قُرْبَتْ نُصْرَتُهُ مِنْ الْمُظْلَمِينَ، وَيَا مَنْ يَنْصُرُهُ عَنْ الظَّالِمِينَ، اَيُّ خِدَائِيْ كِه يَارِي اَت به مظلومان، نزدیک است و کمک و پشتیبانی ات از ستمگران، دور است.» امام در اینجا مظلوم را به یک نکته مهم توجه می‌دهند: تو برای نجات از ظلم، به خدا تکیه کن، نه اینکه برای مقابله با ظالم، خودت هم وارد مسیر ظلم شوی.

این مسئله در زندگی، خیلی ملموس است. فرض کنید همسایه‌ای مدتی است با سروصدای زیاد، آرامش خانواده شما را به هم زده است. شما حق دارید اعتراض کنید و از راه درست پیگیر شوید اما اگر برای تلافی، عمدا آرامش او و خانواده‌اش را برهم بزنید، دیگر فقط یک مظلوم نیستید. یا در یک اختلاف خانوادگی، همسرتان حرف تندى زده است. ناراحتی شما طبیعی است، اما اگر در پاسخ، رازهای شخصی او را برای خانواده و دوستان تعریف کنید، دفاع از خودتان، تبدیل به ظلمی تازه شده است. در فضای مجازی این مسئله جدی‌تر است، ممکن است کسی درباره شما مطلب نادرستی منتشر کند. پاسخ دادن حق شماست، اما انتشار عکس خصوصی، توهین یا نسبت دادن دروغ به او، حق شما را برنمی‌گرداند، فقط یک ظلم دیگر به ماجرا اضافه می‌کند. حضرت امیرالمؤمنین علی^۴ می‌فرماید: «لَا تَكُونُوا الْمُخْشِينَ وَ الْمُسِيءُ عِنْدَكَ يَفْتَنُكَ سَوْأُ؛ نیکوکار و بدکار را یکسان قرار نده...» یعنی حتی هنگام برخورد با خطا، عدالت باید معیار باقی بماند.

پیام این بخش از دعای چهاردهم روشن است؛ مظلوم بودن، مجوز ظلم کردن نیست. اگر حقی از ما ضایع شد، آن را از راه درست دنبال کنیم. اگر لازم است اعتراض کنیم، اعتراض کنیم. اگر لازم است از مسیر قانونی اقدام کنیم، اقدام کنیم، اما اجازه ندهیم رفتار ظالمانه دیگری، اخلاق و شخصیت ما را هم خراب کند. پیروزی واقعی فقط این نیست که ظالم شکست بخورد، این است که ما در مسیر مبارزه با ظلم، انسان بهتری باقی بمانیم.

احکام

نگاه مراجع عظام به نواختن دف

سمانه رضوانی^۱ استفاده از ساز «دف» به عنوان یکی از ابزارهای سنتی و آیینی در مراسم مختلف ازجمله جشن‌های مذهبی، مولودی خوانی، عروسی‌ها و حتی برخی دوره‌می‌های معمول، رواج فراوان دارد. حال باتوجه‌به اینکه حکم موسیقی و نوازندگی در فقه اسلامی از مسائل دقیق و مبتنی بر ضوابط خاصی است، این سؤال مطرح می‌شود که استفاده از دف، چه حکم شرعی دارد؟ آیا این ساز در زمره آلات لهو محسوب می‌شود یا باتوجه‌به کاربردهای مذهبی و سنتی آن، حکمی متفاوت دارد؟ در ادامه، نظر برخی مراجع عظام تقلید در پاسخ به این سؤال آورده می‌شود.

شهید آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای:

به‌طور کلی نوازندگی که انسان را از خداوند متعال و معنویات و فضایل اخلاقی دور کند و به سمت بی‌بندوباری، بیپهودگی و گناه سوق دهد، حرام است و تشخیص آن، موکول به نظر عرفی مکلف است.

آیت‌الله‌العظمی مکارم شیرازی:

دف به‌هرحال جزو آلات موسیقی است و چنانچه جزو آن دسته از آلات موسیقی که غالباً آن، آهنگ‌های مناسب مجالس لهو و فساد نواخته می‌شود باشد، جایز نیست و در غیر آن اشکالی ندارد که تشخیص آن با مراجعه به اهل عرف، یعنی افراد فهیمیده متدین، ممکن خواهد شد.

آیت‌الله‌العظمی سیستانی:

دایره (دف) از آلات لهو است و دایره زدن - چه زنگ دار، چه بی‌زنگ - در مجالس عروسی و غیر آن جایز نیست، اما زدن به وسایلی ازقبیل سینی، قابلمه، تشت و... که از آلات لهو نیستند، در مجالس عروسی و غیر آن، اگر به‌طور معمولی باشد، به خودی خود جایز است ولی اگر کیفیت زدن به نحو خاصی (ریتم دار) باشد که مناسب مجالس لهو است، اشکال دارد و احتیاط واجب در ترک آن است.

آیت‌الله‌العظمی شبیری زنجانی:

نواختن و گوش کردن به موسیقی که عرفا مطرب باشد، جایز نیست.

شکر

۲۳شبه
۱۴فروردین
۱۳۸۸
شهریار

۱۴
SHAHIRANEWS.IR

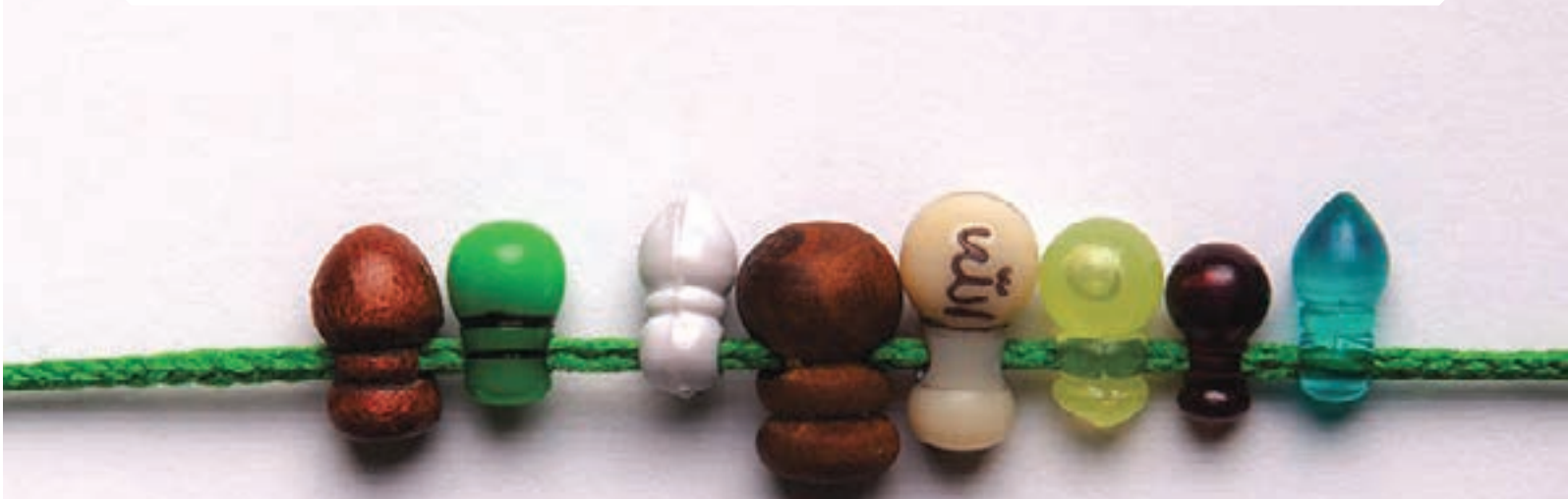
مهر

واکاوی فرازهای «دعای وحدت» به‌مناسبت هفته وحدت

ریسمان توحید، پناهگاه امت، در مسیر پیروزی

گزارش

حانیه سالم هفته وحدت، شکاف میان دو تاریخ ۱۲ و ۱۷ ربیع الاول را بر می‌کند که روایتگر دو نگاه اهل سنت و شیعه به میلاد پیامبر اکرم^(ص) است. این نام‌گذاری در سال ۱۳۶۰ با تأیید امام خمینی^(۲) تثبیت شد و فرمودند: «ما فریاد می‌زنیم که باید همه باهم باشیم، هفته وحدت داشته باشیم. دین و قرآن و پیغمبر ما یکی است.» این ایام فرصتی است برای بازخوانی مشترکات و هم‌گرایی ملت‌ها و «دعای وحدت» که پیامبر اکرم^(ص) بر خواندن آن تأکید می‌کردند، نیز تجلی عملی این یگانگی است؛ دعایی که از نمازهای جمعه در دوران انقلاب تا میدان‌های رزم در دفاع مقدس، همواره همراه رزمندگان بوده است.

ان هذا امتکم امة واحدة وانار بکم فاعبدون

انبیاء-۹۲-

پیروزی بر دشمنان؛ در گرو وحدت

وحدت، فراتر از یک شعار، نتایجی عینی در زندگی مردم دارد. انسجام داخلی، حس همدلی را تقویت می‌کند و کشور را دربرابر دخالت‌های بیگانگان مقاوم می‌سازد. تاریخ ثابت کرده است که انسجام ملی، همان‌گونه که در دوران دفاع مقدس، ملت را از بحران‌ها عبور داد، امروز نیز دربرابر جنگ ترکیبی و حمله‌های مجبه دشمن، تنها راهبرد پیروزی و عامل اصلی اقتدار سیاسی در عرصه جهانی است. در میدان مهم وحدت اسلامی نیز اسلام با تأکید بر برادری و قرآن کریم با آیه «واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا»، مسلمانان را به جنگ زدن به ریسمان الهی و پرهیز از تفرقه فرامی‌خواند و پیروزی نهایی و غلبه مسلمانان بر دشمنانشان را منوط به رعایت این اصل مهم می‌داند.

منشأ دعای وحدت

ریشه دعای وحدت در عمق تاریخ اسلام و در لحظه درخشان فتح مکه، نهفته است. شیخ صدوق در «علل الشرایع» از امام صادق^(۲) نقل کرده است: «پیامبر اکرم^(ص) پس از فتح مکه و خواندن نماز ظهر درکنار حجرالاسود، دست‌هایش را بالا برد و سه‌بار تکبیر گفت. سپس این دعا را خواند و توصیه کرد؛ گفتن سه تکبیر و خواندن این دعا را بعد از هر نماز واجب، انجام دهید. هرکسی بعد از سلام نماز این‌گونه عمل کند، وظیفه شکرى که درقبال خداوند بابت تقویت اسلام و لشکرپانش دارد، به انجام رسانده است.»

وحدت مقدس

وحدت اسلامی به معنای یکی شدن مذاهب نیست، بلکه به‌منزله اتحاد و هم‌بستگی بیروان اسلام دربرابر توطئه‌های دشمنان است. مسلمانان با تکیه بر ستون‌های مشترک همچون قرآن، قبله و پیامبر واحد، می‌توانند دربرابر دسیسه‌ها ایستادگی کنند؛ همان‌طور که رهبر شهید انقلاب امام خامنه‌ای فرمودند: «دعوت جمهوری اسلامی، این نیست که شیعیان یا اهل سنت از مذهب خود دست بکشند، بلکه دعوت بر پرچسته‌سازی نقاط مشترک و برچیدن دیوارهای ساخته‌شده توسط دشمنان است.» در شرایط کنونی نیز رهبر معظم انقلاب، آیت‌الله سید مجتبی خامنه‌ای، صیانت از وحدت و پرهیز از تفرقه و اختلافات سیاسی و دوری از برچسته‌کردن تفاوت‌های اجتماعی را، وظیفه‌ای همگانی و برای تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی، از اصولی‌ترین امور به‌منظور تأمین عزت و استقلال خصوصا دربرابر دشمن جنایتکار و حيله‌گر آمریکایی دانستند.

وحدت؛ سبry مستحکم

ضرورت وحدت را می‌توان در دو لایه جست‌وجو کرد؛ وحدت در درون با کاهش شکاف‌های اجتماعی و فرهنگی، مانع هدررفت توان ملی می‌شود و وحدت در بیرون، سبry مستحکم دربرابر تهدیدهای خارجی است. دشمن با تفرقه میان شیعه و سنی، دقیقاً دنبال ایجاد شکاف‌هایی است که با سوء استفاده از آن و حمایت از گروه‌های افراطی، به ایجاد بحران‌های داخلی و اسلام‌هراسی دامن بزند و تنها راه خنثی‌سازی این برنامه‌ها، تمرکز بر پیوند‌های بنیادین است.

تأمل در فرازهای دعا

رهایی از الگوهای تفرقه‌افکن است؛ ما باید برای حفظ انسجام امت، بر مسیر حقیقت پافشاری کنیم و از هرگونه دل‌بستگی به غیر خدا که موجب شکاف میان مسلمانان می‌شود، دوری کنیم.

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ وَحْدَهُ أَتَجَزَّ وَغَدَةً وَنُصْرَ غَدَتِهِ وَأَعَزَّ فَتَدَهُ؛ خدایی به‌جز الله نیست که او یکتای یکتاست. او به عهد خود وفا کند و بنده خود را یاری کند و سپاه خود را عزت دهد.» این فراز، یادآور پیروزی‌های بزرگ در بزنگاه‌های تاریخی است؛ ایمان به وعده الهی، به مسلمانان قدرت ایستادگی می‌دهد تا با هم‌صدایی، عزت و پیروزی را از آن خود کنند.

«وَعَلَبَ الْأَخْرَابَ وَحْدَهُ قَلْبُهُ الْفُلُكُ وَ لَهُ الْخُمْدُ يُغَيِّبُ وَ نُيُيْتُ وَ يُبَيِّثُ وَ

يُغَيِّبُ؛ و به‌تنهایی لشکرهای مخالف را درهم شکند، پس ملک هستی و ستایش خلق، مختص اوست که زنده کند و بمیراند و باز بمیراند و زنده کند.» خداوند با یگانگی خود، لشکریان پراکنده دشمن را درهم می‌شکند؛ تفرقه و کثرت دشمن هرگز نمی‌تواند بر قدرت وحدت مسلمانان، پیروز شود. «وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ يَبْدِئُ الْخَيْزُ وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ؛ و او خود زنده است که هرگز نمیرد. هر خیر به دست اوست و قادر به هر چیز، اوست. با تکیه بر قدرت جاودان خالق، باید از ترس تفرقه‌ها رها شد. وحدت ما از این حقیقت، نشئت می‌گیرد که همه ما از یک حقیقت قادر و حیات‌بخش برخاسته‌ایم.

آماده‌سازی شیعه برای عصر غیبت؛ رسالت مهم امام حسن عسکری^(۴)

عسکری^(۴) شنید که او پس از ایشان، امام و جانشین الهی است، امام عسکری^(۴) با تبیین وعده ظهور، امید را به یک باور زنده تبدیل کردند. این باور که مهدی^(۴) فقط شخصیتی مربوط به آینده نیست، بلکه امام زنده و حجت حاضر خداوند است، امامی که سرانجام، جهان را از عدالت و توحید سرشار می‌سازد. این اعتقاد، شیعه را از یأس دربرابر ستم و انحراف حفظ کرده و افق تاریخی او را به‌سوی پیروزی حق، گشوده است.

انتظار؛ مسئولیتی برای امروز

یاد امام عسکری^(۴) و آغاز امامت حضرت ولی‌عصر^(۴)، بیش از هرچیز، مسئولیت‌ما را یادآوری می‌کند؛ اینکه انتظار فرج، حالتی منفعلانه و صرفاً احساسی نیست و منتظر واقعی، با شناخت امام خویش، اصلاح رفتار فردی، پاسداری از ایمان، خدمت به مردم و ایستادگی دربرابری عدالتی، خود را برای یاری امام آماده می‌کند. امام عسکری^(۴) به ما آموختند که حتی در دشوارترین شرایط، نباید رشته پیوند با امام زمان^(۴) را گسست. جامعه‌ای که معرفت مهدوی، تقوا، امید و مسئولیت‌پذیری را در خود تقویت کند، به حقیقت انتظار نزدیک‌تر خواهد بود و این، بزرگ‌ترین میراث امام حسن عسکری^(۴) برای شیعیان در عصر غیبت است.

برگرفته از خطبه‌های نماز جمعه مشهد به امامت آیت‌الله سید احمد الهمدی تنظیم: حجت الاسلام والمسلمین حسین ابراهیمی

از حضور مستقیم تا ارتباط سازمان‌یافته

شیعه در عصر حضور ائمه^(۴)، در مسائل گوناگون دینی و زندگی فردی و اجتماعی خود به امام، مراجعه می‌کرد. امام معصوم^(۴) مرجع علمی، معنوی و اجتماعی جامعه شیعی بود. طبیعی بود که غیبت آخرین حجت الهی، اگر بدون آمادگی قبلی رخ می‌داد، می‌توانست جامعه را دچار مشکل

ورود به عصر غیبت را نیز فراهم ساخت.

خطبه